

current state of Ukraine's electricity security but also identify strengths and weaknesses, opportunities, and threats to its further development and for mulate proposals for priority areas and mechanisms to improve Ukraine's electricity security in the future. The energy sector is the basis for developing national economies and is vital in ensuring their competitiveness and economic growth. From the standpoint of sustainable development of the national economy, energy security, its forms, and level are of utmost importance for society, present and future generations, and the prospects for further joint work of the world's countries in addressing global challenges of sustainability and security of human existence. For the national economy of Ukraine, energy security today forms the prerequisite for the country's recovery from the consequences of military operations, increasing the lost economic growth rates and protecting the country and its population from any energy shortage. Energy security is manifested in the confidence that affordable and high-quality fuels will remain necessary and available under both routine and emergency conditions of economic activity.

Keywords: assessment of the electricity market, electricity supply, electricity market, electricity security, trends in the functioning of electricity security.

Стаття надійшла до редакції 23.04.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Матійчук Л. П. Аналіз та оцінювання тенденції формування індикаторів стану електроенергетичного ринку України як основного базису для формування її електроенергетичної безпеки. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 1-2. С. 36-43.

Matiichuk L. Analysis and evaluation of trends in the formation of indicators of the state of the electricity market of ukraine as the main basis for the formation of its electricity security. Actual problems of innovative economy and law. 2023. No. 1-2, pp. 36-43.

УДК 330:658.51; JEL classification: A13; J10; O15
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2023-1-7>

ЗАВГОРОДНІЙ Костянтин Васильович,
кандидат економічних наук, ДП «Виробниче об'єднання

«Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова», <https://orcid.org/0000-0002-7953-3971>

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ВИМІРАХ ІНКЛЮЗІЇ

Завгородній К. В. Аналіз соціально-економічних показників розвитку України у вимірах інклюзії.

Інклюзивний розвиток національної економіки охоплює включення усіх груп населення в процеси економічного розвитку, забезпечення їхніх прав та можливостей, рівний доступ до ресурсів та послуг, в тому числі у сфері праці, освіти, охорони здоров'я та соціального захисту. Це також включає забезпечення сталих джерел доходу для усіх груп населення та зменшення соціальної нерівності. Інклюзивний розвиток національної економіки сприяє забезпеченню сталого розвитку країни, підвищенню ефективності використання ресурсів та підвищенню конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Метою статті є процес аналізу соціально-економічних показників розвитку України у вимірах інклюзії. Визначено, що інклюзивний розвиток оцінюється за допомогою комплексної системи показників, які охоплюють різні аспекти економіки та суспільства: доходів та зайнятості; доступності та якості освіти та охорони здоров'я для різних соціальних груп; рівня безробіття, виключення з ринку праці та соціальної ізоляції; доступності та якості житла та інфраструктури для різних соціальних груп; рівня нерівності та відсутності дискримінації на основі статі, раси, етнічного походження, віку, інвалідності та ін.; інноваційного розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу, що сприяють створенню робочих місць та зменшенню нерівності в розподілі доходів тощо. Аналіз показав, що населення України протягом останніх двох років зменшилося на 0,7 мільйона осіб. Визначено, що зменшення населення обумовлене передусім природнім рухом, тобто кількістю померлих, яка значно перевищує кількість народжених. Крім того, зменшення населення відбувається переважно в сільській місцевості. Наголошено, що в Україні спостерігається міграційний рух населення. Визначено, що у 2020 році кількість прибулих склала 576 тис. осіб, що було вище, ніж кількість вибулих – 554,5 тис. осіб. Однак у 2021 році спостеріалося зменшення кількості прибулих до 435,3 тис. осіб і кількості вибулих до 426 тис. осіб, що спричинило зменшення міграційного приросту до 9,3 тис. осіб. Проте в 2022 році кількість прибулих знову зросла до 476,9 тис. осіб, що призвело до збільшення міграційного приросту до 21,3 тис. осіб. Доведено, що населення є невід'ємною частиною інклюзивного розвитку України і важливим фактором його успіху.

Ключові слова: інклюзивний розвиток, соціально-економічні показники, демографічні процеси, міграція, розвиток України.

Постановка проблеми. Інклюзивний розвиток національної економіки охоплює включення усіх груп населення в процеси економічного розвитку, забезпечення їхніх прав та можливостей, рівний доступ до ресурсів та послуг, в тому числі у сфері праці, освіти, охорони здоров'я та соціального захисту. Це також включає забезпечення сталих джерел доходу для усіх груп населення та

зменшення соціальної нерівності. Інклюзивний розвиток національної економіки сприяє забезпеченню сталого розвитку країни, підвищенню ефективності використання ресурсів та підвищенню конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливостям процесу аналізу соціально-економічних показників розвитку України

придільено значну увагу вітчизняними вченими, зокрема: Гончарова Н., Ємельянов В., Іртищева І., Крамаренко І., Клопов І., Коваленко І., Мельник Ю., Рибінцев В., Стегней М., Шевченко Л., Хаустова К. та інші. Однак, значна кількість проблем аналізу соціально-економічних показників розвитку України у вимірах інклюзії залишаються недостатньо розкритими відповідно до сучасних умов.

Формулювання цілей статті. Метою статті є процес аналізу соціально-економічних показників розвитку України у вимірах інклюзії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інклюзивний розвиток оцінюється за допомогою комплексної системи показників, які охоплюють різні аспекти економіки та суспільства. До таких показників можна віднести:

показники доходів та зайнятості, які відображають рівень зайнятості та доходів різних соціальних груп, зокрема маргіналізованих;

показники доступності та якості освіти та охорони здоров'я для різних соціальних груп;

показники рівня безробіття, виключення з ринку праці та соціальної ізоляції;

показники доступності та якості житла та інфраструктури для різних соціальних груп;

показники рівня нерівності та відсутності дискримінації на основі статі, раси, етнічного походження, віку, інвалідності та ін.;

показники інноваційного розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу, що сприяють створенню робочих місць і зменшенню нерівності в розподілі доходів тощо.

Ці показники дозволяють оцінювати ефективність реалізації політики інклюзивного розвитку національної економіки та визначати напрями подальших заходів для забезпечення соціальної справедливості та сталого розвитку.

З іншого боку, неможливо обмежити систему показників інклюзивного розвитку, оскільки інклюзія охоплює різні сторони соціально-економічного життя (рис. 1).

Природно-географічний потенціал України має значний вплив на соціально-економічний розвиток України у вимірах інклюзії. Країна має великі природні ресурси, такі як чорноземи, ліси, мінеральні ресурси та водні ресурси, що сприяють розвитку сільського господарства, лісового господарства, промисловості та туризму.

Україна має значний природно-географічний потенціал, включаючи гірські території Карпат та Криму, річки, озера,

лімани, ліси та сільськогосподарські угіддя. Однак, наявність цих ресурсів також створює ряд викликів і проблем для соціально-економічного розвитку країни у вимірах інклюзії. Зокрема, гірські території є складними для економічного розвитку через їх віддаленість та складний терен. Однак ці регіони можуть бути потенційно важливими для туризму та екологічних проєктів.

Рис. 1. Структурні елементи системи показників соціально-економічного розвитку України у вимірах інклюзії

Джерело: запропоновано автором на підставі узагальнення класифікації статистичних показників, що відображають соціально-економічне становище та інклюзивний розвиток України [1].

Річки, озера та лімани є важливими ресурсами для розвитку сільського господарства та промисловості. Однак їх забруднення та неадекватне використання негативно впливає на екологію та здоров'я населення.

Ліси є важливим ресурсом для лісогосподарських підприємств та екологічних проєктів, а також забезпечують джерело деревини для різних галузей промисловості. Проте, надмірне вирубування та недбале поводження з лісовими ресурсами можуть призвести до серйозних екологічних проблем.

Сільськогосподарські угіддя є ключовим ресурсом для розвитку аграрного сектору України. Однак наявність забрудненого ґрунту, надмірне використання хімічних добрив та пестицидів можуть негативно впливати на екологію та якість продуктів харчування. Отже, успішний інклюзивний розвиток України вимагає належного управління природними ресурсами та розвитку сталих практик використання цих ресурсів. Також необхідним є забезпечення рівних

можливостей доступу до ресурсів та розвитку інфраструктури на всіх територіях, включаючи гірські та сільські райони. Для досягнення цих цілей необхідно реалізувати ефективні програми земельної реформи, збалансувати розвиток промисловості та сільського господарства, розвивати енергоефективні технології та забезпечити сталий розвиток міських та сільських населених пунктів.

Таблиця 1

Характеристики природньо-географічного потенціалу України

Загальна довжина кордонів – 6993,63 км			
Протяжність: Із заходу на схід – 1316 км Із півночі на південь – 893 км			
Найвищі гірські вершини ¹ , абсолютна висота, м			
Українські Карпати		Кримські гори	
Говерла	2061	Роман-Кош	1545
Бребенескул	2032	Демір-Капу	1540
Петрос	2020	Зейтін-Кош	1534
Гутин Томнатик	2016	Кемаль-Егерек	1530
Ребра	2001	Еклізі-Бурун	1527
Найбільші річки, протяжність на території України, км			
Дніпро	1121	Інгулець	549
Дністер	925	Псел	520
Південний Буг	806	Случ	451
Сіверський Донець	700	Стир	424
Горинь	577	Західний Буг	401
Десна	575	Оріл	346
Найбільші озера і лимани, площа, км ² водного дзеркала			
Ялпуг	149	Дніпровський	800
Кагул	90	Утлюцький	700
Кугурлуй	82	Дністровський	360
Сасик	75,3	Сасик (Кундук)	210
Катлабуг	68	Молочний	168
		Бузький	162
Ліси та лісовкриті площі (на 1 січня 2020 року): 10,7 млн га 17,7% (території)			
Заповідники та природні національні парки: (на 1 січня 2021 року) – 77 (2072,8 тис. га) у тому числі: природні – 19 (206,6 тис. га); біосферні – 5 (479,1 тис. га); національні природні парки – 53 (1387,1 тис. га)			
Площа сільськогосподарських угідь: (на 1 січня 2020 року) – 41,3 млн га; у тому числі рілля – 32,8 млн га			

Джерело: [1].

Наявність заповідників та природних парків в Україні [2] (Карпатський національний природний парк, Національний природний парк «Синевир», біосферний заповідник «Асканія-Нова», заповідник «Гомільські ліси», заповідник «Стебницький», Канівський природний заповідник, Хортицький національний природний парк та інші) позитивно впливає на можливості інклюзивного розвитку країни. З одного боку, ці території мають великий екологічний та культурний потенціал, який може бути використаний для розвитку екотуризму та інших видів сталого розвитку. З іншого боку, заповідники та

парки можуть допомогти зберегти біорізноманіття та екосистемні послуги, що є важливим елементом сталого розвитку. Крім того, наявність заповідників та парків може сприяти розвитку соціальної інфраструктури, такої як готелі, ресторани, магазини та інші послуги, що можуть бути доступними для місцевих жителів та туристів. Таким чином, заповідники та природні парки можуть стати важливим елементом інклюзивного розвитку України, забезпечуючи збереження природних ресурсів та сприяючи розвитку місцевої економіки та соціальної інфраструктури.

Політично-історичні передумови також мають велике значення для інклюзивного розвитку України. Після отримання незалежності в 1991 році країна зазнала значних труднощів у переході до ринкової економіки та демократичної системи влади. Проте, відтоді Україна здійснила значний прогрес у встановленні стабільності та зміцненні демократичних інститутів.

«Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Україна є республікою. Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Конституція України має найвищу юридичну силу. Президент України є главою держави і виступає від її імені. Він обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років і не більше, ніж на два строки підряд. Законодавчим органом державної влади є однопалатний парламент – Верховна Рада України. Вищий орган у системі органів виконавчої влади – Кабінет Міністрів України. Політичні партії та громадські організації беруть активну участь у розбудові демократії в державі. Адже саме вони є джерелом інноваційних соціально-політичних технологій, що пропонуються суспільству, та гарантом демократичного розвитку української держави» [1].

Україна має потенціал для інклюзивного розвитку на основі своїх природних ресурсів та людського потенціалу, а також за підтримки стабільної та демократичної системи влади. Однак для досягнення інклюзивного розвитку потрібно вирішувати такі проблеми, як корупція, нестабільність економіки, недостатнє регулювання ринку та недостатня розвиненість інфраструктури.

Населення України (табл. 2) відіграє важливу роль в системі її інклюзивного

розвитку. Україна є досить багатонаціональною країною з численними етнічними групами, які мають різні культурні та соціальні особливості. Взаємодія та взаєморозуміння між цими групами є важливим елементом успішного інклюзивного розвитку.

З табл. 2 видно, що населення України зменшується: на 0,7 мільйона осіб протягом останніх двох років. Зменшення населення обумовлене передусім природнім рухом, тобто кількістю померлих, яка значно перевищує кількість народжених. Крім того, зменшення населення відбувається переважно в сільській місцевості.

Таблиця 2

Характеристики населення України у вимірах інклюзивного розвитку (осіб)

Рік	2020	2021	2022
Чисельність населення (на 01.01)			
Найвне населення, млн	41,9	41,6	41,2
міське	29,1	29,0	28,7
сільське	12,8	12,6	12,5
Постійне населення, млн	41,7	41,4	41,0
чоловіки	19,3	19,2	19,0
жінки	22,4	22,2	22,0
Природний рух населення			
Кількість живонароджених, тис.	308,8	293,4	272,0
Кількість померлих, тис.	581,1	616,8	714,3
Кількість померлих дітей у віці до 1 року, осіб	2189	1988	1971
Природний приріст, скорочення (-) населення, тис.	-272,3	-323,4	-442,3
Міграційний рух населення, тис.			
Кількість прибулих	576,0	435,3	476,9
Кількість вибулих	554,5	426,0	455,6
Міграційний приріст, скорочення (-)	21,5	9,3	21,3

Джерело: [1].

В Україні спостерігається міграційний рух населення. У 2020 році кількість прибулих склала 576 тис. осіб, що було вище, ніж кількість вибулих – 554,5 тис. осіб. Однак, у 2021 році спостерігалася зменшення кількості прибулих до 435,3 тис. осіб і кількості вибулих до 426 тис. осіб, що спричинило зменшення міграційного приросту до 9,3 тис. осіб. Проте в 2022 році кількість прибулих знову зросла до 476,9 тис. осіб, що призвело до збільшення міграційного приросту до 21,3 тис. осіб.

Сапаєва Л.С. вважає, що «дані різних соціальних досліджень показують, що в світі не існує універсального мірила суспільного благополуччя. Застосування різних показників дозволяє одержати більш точну картину розвитку (деградації) глобального суспільства та його компонентів» [3, с. 157].

Дані природнього та міграційного руху населення свідчать про те, що міграційний рух населення України є досить активним та залежить від багатьох факторів, таких як економічна ситуація, політична стабільність,

наявність робочих місць та інших соціально-економічних умов. Крім того можна зазначити, що міграційний рух може мати як позитивний, так і негативний вплив на інклюзивний розвиток країни залежно від того, який тип міграції домінує (наприклад, відтік кваліфікованої робочої сили може мати негативний вплив на розвиток економіки).

Аксьонова І.В. та Дериховська В.І. наголошують, що «для належного управління міграційними процесами необхідна точна та оперативна інформація про обсяги та інтенсивність переміщень населення, причини та структуру міграційних потоків, без якої неможливо оцінити вплив міграції на розвиток держави, спрогнозувати перспективи на майбутнє, розробити управлінські заходи та визначити необхідні для їх реалізації кошти» [4].

Зміни чисельності населення України можуть мати важливі наслідки для інклюзивного розвитку України, оскільки менший розмір населення може призвести до зменшення обсягів виробництва, зменшення числа споживачів і зниження економічного потенціалу країни. Однак наявність великої кількості міського населення може вплинути на позитивну динаміку інклюзивного розвитку у створенні нових робочих місць, розвитку інфраструктури, розвитку туризму і технологічних інновацій. Тому важливо розвивати міські території та забезпечувати гідні умови для життя в містах, щоб зберегти та повернути населення до цих територій.

Населення також є основним джерелом робочої сили та виробництва. Розвиток національної економіки потребує залучення робочої сили з різних регіонів та етнічних груп. Однак у процесі розвитку необхідно забезпечити рівний доступ до робочих місць та заробітної плати, що сприятиме зменшенню соціально-економічних нерівностей.

Купар Д.М. наголошує, що «на сьогоднішній день в Україні склалася ситуація, коли через системну суспільну кризу відбувається масовий відтік молодих людей за кордон, і освіта відіграє дуже важливу роль у цих процесах. Частка ініціативної та творчої молоді вирушає за кордон у пошуках кращих можливостей для самореалізації. Інші вирушають на заробітки вже після закінчення університету на низькокваліфіковану роботу через вищу оплату праці, ніж в Україні. Багато випускників шкіл навіть не продовжують навчання, а долучаються до трудової міграції за прикладом батьків. Освіта повинна стати одним із механізмів системного переформатування і духовного відродження українського суспільства» [5, с. 45].

Нагорняк Т.Л. та Пачос Ю.В. вважають, що «перед державними інститутами як України, так і Польщі сьогодні стоїть питання збереження людського капіталу та надання достатніх можливостей для розвитку і конвертації у реальну національну цінність. Світові тренди міграції демонструють відтік людського капіталу до глобальних міст та комфортних для життя зон. Скорочення загальнонаціонального населення та виснаження інтелектуального капіталу держав-націй – актуальний тренд усіх країн Східної Європи» [6, с. 33].

Усе вищезгадане показує, що населення є невід'ємною частиною інклюзивного розвитку України і важливим фактором його успіху.

Висновки. Визначено, що інклюзивний розвиток оцінюється за допомогою комплексної системи показників, які охоплюють різні аспекти економіки та суспільства: доходів та зайнятості; доступності та якості освіти та охорони здоров'я для різних соціальних груп; рівня безробіття, виключення з ринку праці та соціальної ізоляції; доступності та якості житла та інфраструктури для різних соціальних груп; рівня нерівності та відсутності дискримінації на основі статі, раси, етнічного походження, віку, інвалідності та ін.;

інноваційного розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу, що сприяють створенню робочих місць та зменшенню нерівності в розподілі доходів тощо.

Аналіз показав, що населення України протягом останніх двох років зменшилося на 0,7 мільйона осіб. Визначено, що зменшення населення обумовлене передусім природним рухом, тобто кількістю померлих, яка значно перевищує кількість народжених. Крім того, зменшення населення відбувається переважно в сільській місцевості. Наголошено, що в Україні спостерігається міграційний рух населення. Визначено, що у 2020 році кількість прибулих склала 576 тис. осіб, що було вище, ніж кількість вибулих – 554,5 тис. осіб. Однак у 2021 році спостерігалася зменшення кількості прибулих до 435,3 тис. осіб і кількості вибулих до 426 тис. осіб, що спричинило зменшення міграційного приросту до 9,3 тис. осіб. Проте в 2022 році кількість прибулих знову зросла до 476,9 тис. осіб, що призвело до збільшення міграційного приросту до 21,3 тис. осіб. Доведено, що населення є невід'ємною частиною інклюзивного розвитку України і важливим фактором його успіху.

Література.

1. Статистичний збірник «Україна у цифрах, 2021». Державна служба статистики України. 2022. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/08/zb_Ukraine%20in%20figures_21u.pdf
2. Природні заповідники України – Вікіпедія. 2023. URL: https://uk.wikipedia.org/Природні_заповідники_України
3. *Сапаєва Л. С.* Соціальні показники та їхня трансформація на різних етапах суспільного розвитку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.* 2013. № 1045. С. 153–159.
4. *Аксенова І. В., Дериховська В. І.* Процеси трудової міграції в Україні: аналіз та моделювання тенденцій. Publishing House «European Scientific Platform», 2020. pp. 62–79.
5. *Кунар Д. М.* Освіта як цінність у контексті міграційних процесів в Україні. *Міжнародний науковий вісник.* 2018. Випуск 2 (18). С. 38–47.
6. *Нагорняк Т. Л., Пачос Ю. В.* Міграція українців до Польщі як наслідок державної політики. *Політичне життя.* 2018. №3. С. 27–35.
7. *Крамаренко І., Атуєлюєнчук А.* Implementation of corporate social responsibility in Ukraine companies. *Innovative Solution in Modern Science.* 2016. No 9. P.1–9.
8. *Іртішчева І. О., Крамаренко І. С., Романенко С. С., Іщенко О. А., Гришина Н. В.* Демографічні процеси у взаємозв'язку із завданнями управління спортивно-оздоровчою сферою. *Український журнал прикладної економіки та техніки.* 2022. Том 7. № 2. С. 66–73.
9. *Іртішчева І. О., Крамаренко І. С., Романенко С. С., Гришина Н. В., Іщенко О. А.* Глобальні тренди розвитку спортивно-оздоровчої діяльності. *Український журнал прикладної економіки та техніки.* 2022. Том 7. № 1. С. 150–156.
10. *Irtysheva I.* Development of socialization of the economy on the conditions of financing sports and health activities. *International Journal of Health Sciences.* 2022. Vol. 6. P. 2819–2826.

References.

1. Statistical collection «Ukraine in numbers, 2021». (2022). State Statistics Service of Ukraine. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/08/zb_Ukraine%20in%20figures_21u.pdf
2. Nature reserves of Ukraine – Wikipedia. (2023). Available at: https://uk.wikipedia.org/Natural_reserves_of_Ukraine
3. Sapaieva, L. S. (2013). «Social indicators and their transformation at different stages of social development». *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V.N. Karazina.* no. 1045, pp. 153–159.

4. *Aksyonova, I. V., and Derikhovska, V. I.* (2020). «Processes of labor migration in Ukraine: analysis and modeling of trends». Publishing House «European Scientific Platform», 2020. pp. 62–79. <https://doi.org/10.36074/paaaseirdfegcc.ed-1.04>
5. *Kupar, D. M.* (2018). «Education as a value in the context of migration processes in Ukraine». *Mizhnarodnyj naukovyj visnyk*. Vol. 2 (18), pp. 38–47.
6. *Nahorniak, T. L., and Pachos, Yu. V.* (2018). «Migration of Ukrainians to Poland as a consequence of state policy». *Politychne zhyttia*. no. 3, pp. 27–35.
7. *Kramarenko, I., and Amyelyenchuk, A.* (2016). «Implementation of corporate social responsibility in Ukraine companies». *Innovative Solution in Modern Science*. no. 9, pp.1–9.
8. *Irtysheva, I. O., Kramarenko, I. S., Romanenko, S. S., Ischenko, O. A. and Hryshyna, N. V.* (2022). «Demographic processes in relation to the tasks of managing the sports and recreation sphere». *Ukrains'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. Vol. 7, No 2, pp. 66–73.
9. *Irtysheva, I. O., Kramarenko, I. S., Romanenko, S. S., Hryshyna, N. V., and Ischenko, O. A.* (2022). «Global trends in the development of sports and recreational activities». *Ukrains'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. Vol. 7, no. 1, pp. 150–156.
10. *Irtysheva, I.* (2022). «Development of socialization of the economy on the conditions of financing sports and health activities». *International Journal of Health Sciences*. Vol. 6, pp. 2819–2826.

Abstract.

Zavgorodniy K. Analysis of socio-economic indicators of Ukraine's development in terms of inclusion.

Inclusive development of the national economy covers all population groups in economic development, ensuring their rights and opportunities and equal access to resources and services, including labor, education, health care, and social protection. It also includes providing sustainable sources of income for all population groups and reducing social inequality. Inclusive development of the national economy contributes to the country's sustainable development, increasing resource use efficiency and competitiveness in the international market. The article aims to analyze the socio-economic indicators of Ukraine's development regarding inclusion. The results. It was determined that inclusive development is assessed using a complex system of indicators that cover various aspects of the economy and society: income and employment; accessibility and quality of education and health care for different social groups; the level of unemployment, exclusion from the labor market and social isolation; availability and quality of housing and infrastructure for other social groups; level of inequality and lack of discrimination based on gender, race, ethnic origin, age, disability, etc.; innovative development and support of small and medium-sized businesses, contributing to the creation of jobs and reducing inequality in income distribution, etc. The analysis showed that the population of Ukraine decreased by 0.7 million during the last two years. It was determined that the decrease in population is due primarily to natural movement, that is, the number of deaths, which significantly exceeds the number of births. In addition, the decrease in population occurs mainly in rural areas. It was emphasized that there is a migration movement in Ukraine. It was determined that in 2020, the number of arrivals amounted to 576,000 people, which was higher than the number of departures - 554,500 people. However, in 2021, there was a decrease in the number of arrivals to 435,300 people and the number of releases to 426,000 people, which caused a reduction in migration growth to 9,300 people. However, in 2022, the number of arrivals increased again to 476.9 thousand people, which led to an increase in migration growth to 21.3 thousand people. It has been proven that the population is an integral part of the inclusive development of Ukraine and an essential factor in its success.

Keywords: *inclusive development, socio-economic indicators, demographic processes, migration, development of Ukraine.*

Стаття надійшла до редакції 18.03.2023 р.

Бібліографічний опис статті:

Zavgorodniy K. V. Аналіз соціально-економічних показників розвитку України у вимірах інклюзії. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 1-2, С. 43-48.

Zavgorodniy K. Analysis of socio-economic indicators of Ukraine's development in terms of inclusion. Actual problems of innovative economy and law. 2023. No. 1-2, pp. 43-48.

